

ПЛАСТУН SCOUT

ІНСТРУКТИВНО - РОЗВАГОВИЙ ЧАСОПІС УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ В АУГСВУРЗІ

UKRAINIAN MONTHLY FOR BOY-SCOUTS IN AUGSBURG

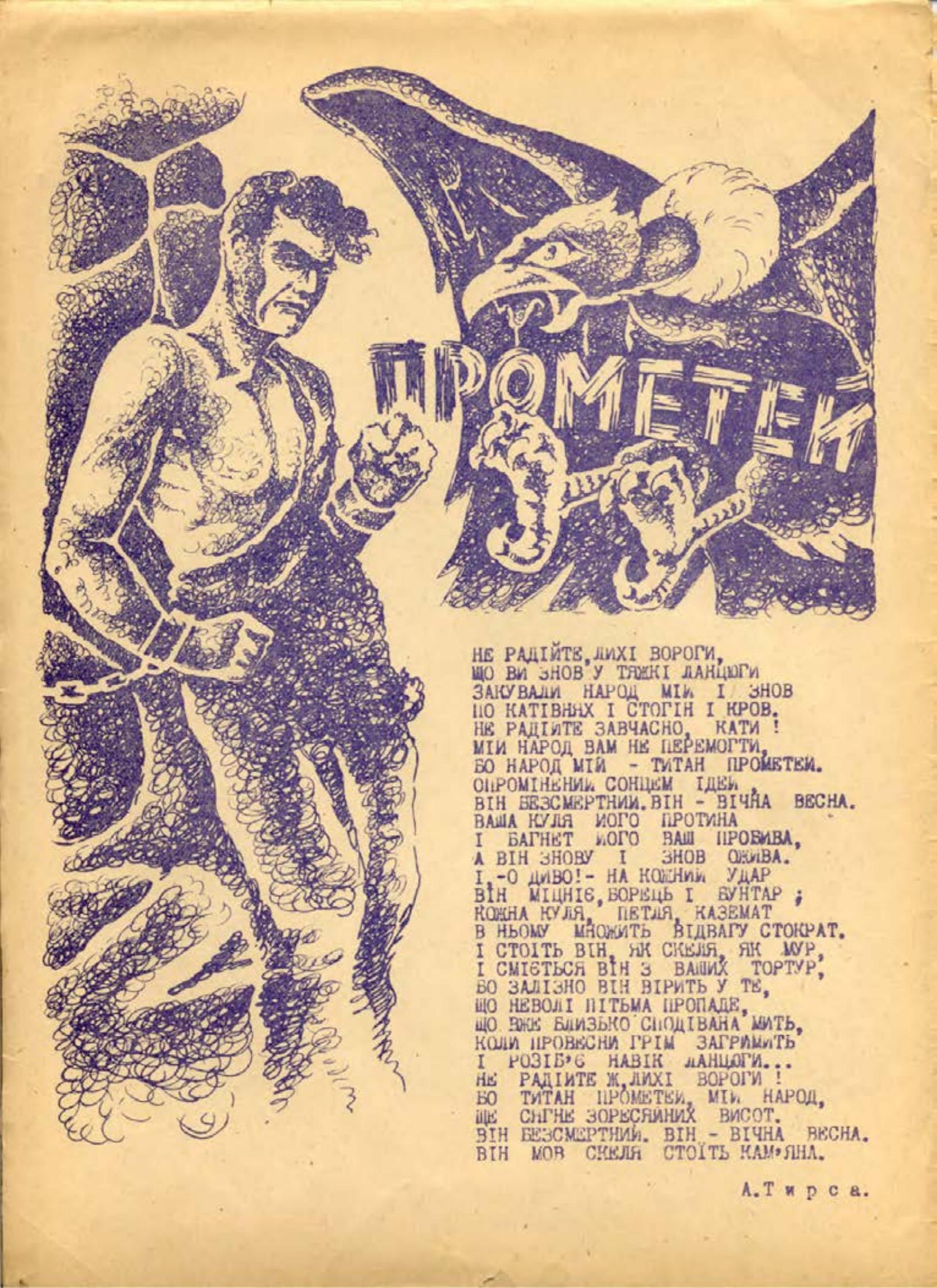
15. січня 1946.

Ціна 1.-M

2

22. січня

ПРОМЕТЕЙ

НЕ РАДІЙТЕ, ЛИХІ ВОРОГИ,
ЩО ВИ ЗНОВ У ТЯЖКІ ЛАНЦЮГИ
ЗАКУВАЛИ НАРОД МІЙ І ЗНОВ
ПО КАТИВНИХ І СТОГІН І КРОВ.
НЕ РАДІЙТЕ ЗАВЧАСНО, КАТИ!
МІЙ НАРОД ВАМ НЕ ПЕРЕМОГТИ,
БО НАРОД МІЙ - ТИТАН ПРОМЕТЕЙ.
ОПРОМІНЕНІЙ СОНЦЕМ ІДЕЙ,
ВІН БЕЗСМЕРТНИЙ. ВІН - ВІЧНА ВЕСНА.
ВАША КУЛЯ ЙОГО ПРОТИНА
І БАГНЕТ ЙОГО ВАШ ПРОВИВА,
А ВІН ЗНОВУ І ЗНОВ ОКИВА.
І - О ДИВО! - НА КОШНИЙ УДАР
ВІН МІЦНІС, БОРЕЦЬ І БУНТАР;
КОЖНА КУЛЯ, ПЕТЛЯ, КАЗЕМАТ
В НЬОМУ МНОЖИТЬ ВІДВАГУ СТОКРАТ.
І СТОІТЬ ВІН, ЯК СКЕЛЯ, ЯК МУР,
І СМІЄТЬСЯ ВІН З ВАШИХ ТОРТУР,
БО ЗАЛІЗНО ВІН ВІРІТЬ У ТЕ,
ЩО НЕВОЛІ ПІТЬМА ПРОПАДЕ,
ЩО ВЖЕ БЛИЗЬКО СПОДІВАНА МИТЬ,
КОДИ ПРОВЕСНИ ГРІМ ЗАГРИМІТЬ
І РОЗІБ'Є НАВІК ЛАНЦЮГИ...
НЕ РАДІЙТЕ Ж, ЛИХІ ВОРОГИ!
БО ТИТАН ПРОМЕТЕЙ, МІЙ НАРОД,
ЩЕ СНІГНЕ ЗОРЕСЯНИХ ВИСОТ.
ВІН БЕЗСМЕРТНИЙ. ВІН - ВІЧНА ВЕСНА.
ВІН МОВ СКЕЛЯ СТОІТЬ КАМ'ЯНА.

А. Тирса.

Що нового в пластовому світі?

ПЕРЕГЛЯД ВИЗНАЧНИХ ПОДІЙ ВІД ОСТАНЬОГО джемборі * 1937 р

- 1937 - П'яте світове Джемборі в Фогеленсангу, Голландія.
- 1938 - Девята міжнародна Пластова Конференція, Гаага.
- 1939 - Основано Міжнародний Пластовий Фонд.
- 1940 - Перша Світова Конференція провідників вовчинят/новаків/ джильвел
- 1941 - Світовий Зізд Ровер-скавтів /старші 17 років пластуни/, Моунса, Шотландія.
- 1941 - 8 січня помер Лорд Вайден-Науль, світовий начальник Міжнародної Пластової Організації.
- 1941 - 29 січня Лорд Самерс вибравий світовим начальником. Засновано перші відділи пластунів-летунів.
- 1945 - 22 лютого обрано світовим начальником Лорда Роуолла

Перші курсанти нової ери пластового життя розіхались по всіх закутках американської зони, відбуши десятиденний курс впорядчиків та звязкових у Карлсфельді. Перші кадри найвідповідальніших робітників на пластовій ниві стають до праці над виховою нашою молоді з завданням вести наше юнацтво в демократичному дусі на зустріч новому, щасливішому життю в великій сім'ї Світового Пластового Братерства. - Хай "палиця св. Якова" веде їх розбурханими хвилями лівочного життя, допомагає оминати помилки минулого, щоб ліляє, переплетеана золотим тризубом, засяяла в колі Вільних Народів.

*ДЖЕМБОРІ / JAMBOREE / -це світовий зізд пластової молоді, що за нормальних часів відбувався раз за чотири роки. Це щось ма зразок спортивої Олімпіади, має усі народи, організовані в пластовім об'єднанні, посилають своїх найліпших юнаків, щоб перед цілим світом показати, що даний народ осiąгнув за чотири роки праці врізних ділянках пластового життя.

Перше джемборі відбулося 1920 р. в Олімпії, в Лондоні. Там вперше був заведений світовим начальником звичай в останній день зізду, перед тим, як тисячі пластунів повернуться на свою батьківщину в усі закутки світу, зачитати посланіє, яке було прощальним словом і рівночасно програмою праці на майбутніх чотири роки. Таким гаслом першого Джемборі було:

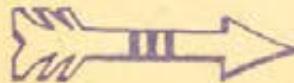
"Розходьтесь з твердим рішенням шукати в собі й своїх юнаках почуття товарискості в дусі Світового Пластового Братерства, щоби бути корисними громадянами при охороні миру й щастя на землі."

ДРУГЕ ДЖЕМБОРІ відбулося 1924 р. в Копенгагені.

ТРЕТЬЕ ДЖЕМБОРІ р. 1929 в Ароуу парку біля Біркенгеду.

Участь взяло 41 народів, в тім числі були й українські пластуни під проводом бр. К. Подільського та бр. Л. Бачинського. Символом Джемборі була "Золота Стріла". Гасло звучало: "Пластуни, ви зібралися тут зі всіх кінців світу, щоб відсвяткувати зізд світового Юнацтва та

ратерства. Я розсилаю вас нині на всі сторони світа, вкладаючи вам в руки символ мирою й юнацтва. Команій з вас є моїм вістуном, що на крилах жертвоюмості й дужко понесе гисло любови аж на край світу. Від нині пластиовим символом миру буде Золота Стріла. Хай несеться вона бистро і далеко, щоб всі люди пізнати ідея дружби.

ЧЕТВЕРТЕ ДЖЕМБОРІ відбулося 1933 року в Геделе в Угорщині. І тут українські пластуни зняли своє місце в колі пластової сім'ї, під проводом бр. Й. Ревал /Карпатська Україна/ та бр. Подільського /пластуни емігранти/. Символом був "Білий Олень". Гасло звучало: "Дивіться на Білого Оленя, як має символ Чистого Духу Пласти, що несеться в шир і в даль не зважаючи на нікі перешкоди. Несеться на зустріч пригодам, що чекають вас на шляху до метч-Мети, яка принесе вам щастя. Цею пластовою метою є ваша вірність Богові,

Батьківщині, товаришам і пластовим законам. На цім шляху хай кожний з вас стається творити Рай на землі-владу миру і доброї волі."

ПЯТЕ ДЖЕМБОРІ відбулося 1937 року в Фогеленсангу в Голандії. Наїбільше й найвеличніше при участі 45.000 пластунів з цілого світу. Не брали в нім участ лише юнаки держав з диктаторськими режимами /Німеччина, Італія, ССРР/

Символом пятої Джемборі була "Палиця св. Ілкова", якою мореплавці в давнину користувалися як навігаційним пристроям, шукуючи правильної дороги у відкритій морі. Гасло звучало: "Пластове братерство в багатьох випадках нагадує хресто-вий похід. Ви, пластуни, зібралися зі всіх частин світу, як носії доброї волі, як творці дружнього співжиття, що ламає всі мури расових, релігійних та класових різниць. А це дійсно Великий Хрестовий Похід. Я взываю всіх вас нині продовжувати ваше велике діло, бо ви швидко станете мужами, і як дійде до сутички між народами, таєм відповідальності впаде на ваші плечі... Хай палиця св. Ілкова послужить вам дорожником на цій бурхливій майданіці за вселюдськими і пластовими ідеалами."

Чергове Джемборі мало відбутися 1941 р в Америці чи Японії. Відміна стала на перешкоді. Не відбулося воно й 1945 р. Чергове має бути 1949 року, де, ще не установлено. Завданням кожного українського пластуна є за цей час осiąгнути якнай-ліпших успіхів у пластовій житті й вміlostях, щоб гідно репрезентувати наш народ перед лицем Світового Пласти.

ІЗ ЗАПОВІТУ СЕРА БАНДЕН-ПАУЛЯ, ОСНОВОНОДОКНИКА ПЛАСТУ./Останнє послання:/

"...Я вірю, що Бог посидає нас на цей радісний світ, щоб ми були щасливими й ті-ніжною життям. Але щастя не приходить з багатством, з успіхом в кар'єрі, не полягає в самозадоволенні. Одним із кроків до щастя є здоров'я й фізична міць, що дають вам, юнакам, можливістю бути корисними, як виростете в мужів, дас спромож-ність повністю користуватися життям.

Студії природи покажуть вам, які чудові й прекрасні речі створив Господь, щоб зробити для нас світ родісним. Будьте задоволені тим, що робите, і робіть все якнайліпше вмісте. Дивіться на світлу сторону річей, а не на їх віноріт.

Істинним же шляхом до щастя є вміння давати щастя іншим. Старайтесь залишити цей світ ліпшими, ніж якими ви на нього прийшли, щоб в мене, коли смерть стане перед вами, ви могли змерти спокійно з почуттям, що ви не промарнували свій вік, але зробили все, що могли й мусіли.

"Готуйтесь" на цей шлях, щоб згідно з валими Пластовими Законами, жити щасливо і змерти щасливо навіть тоді, як виникнуть якісь перешкоди в тому, щоби бути вам добрими юнаками. В цім хай вам допоможе Бог.

Ваш приятель

Ваде.Рачч і Бінч

Ой Дніпро

Жи, Дніпро...

ПЛАСТУН
МАНДРІХУ

Нема на світі України,
Немає другого Дніпра...
Т.Шевченко.

Красен Дніпро під ясну погоду, коли вільно та рівно несе крізь ліси і гори повні води свої. Не сколих- меться, ні прогримить. Дивимся й не знаєш, стала чи пливе його величава ширина і ввижається, наче весь вилитий він з кришталю, і наче голубий блискучий шлях, без міри в ширину, без краю в долину, лине і встється по зеленому світу. Любо тоді ж гарячому сонцю поглянути з висоти і ску пати проміння в холодних кристалевих водах, і надбереежним лісам ясно змалюватись у воді. Зеленоукраїнці! Вони тиснуться разом з польовими цвітами до води й нахиливши милються в мік і не намилються, і не відрвуться від ясної своєї подоби, і всміхаються до неї, і вітають її, гоїдаючи гілками. На середину ж Дніпра вони болтають глянути. Ніхто крім сонця та блакитного неба, не загляне туди. Та не кожна ѹ птиця долетить до середини Дніпра. Нижній! Рівної ѹому немає ріки у світі. Красен Дніпро і теплої літньої ночі, коли все засініє, - і людина, і звір, і птиця, а Бог один велично оглядає небо, і землю і велично стрясає ризу. Із ризи сілють зорі. Зорі світять ѹ горять над світом і всі разом відбиваються в Дніпрі. Всіх полонив їх Дніпро в темному лоні своєму. Ні одна не втіче від його: може загасне на небі. Чорний ліс, обсипаний сонним гайворонням, і споконвіку розламані гори, звисаючи, намагаються вкрити його хочби довгою тінню своєю. Дириме. Нічого немає в світі, щоб могло укрити дніпро. Синій, синій, пливе він рівним потоком і серед ночі, як серед днія, мріє в таку далину, скілько слігнути може людське око. Іміючи і пригортаючись ближче до берегів від холоду нічного, він засвічується срібним прослідом: прослід зближує, як лезво дамаської шаблі, а він, синій, і знов засмув. Красен і тоді дніпро і рівної ѹому ріки нема на світі. Коли ж посунуть по міду горами сині хмари, чорний ліс хитається з корінням, дуби тріщать, і блискавка, заламавши у хмарі, враз освітить весь світ - гнівен тоді дніпро! Водяні могили громідять, бо гори вдарюючись і з блиском і зоюком відбігають назад, і плачуть, і голосять в далині..."

/ М. Гоголь. /

Дніпро - це найбільша і найкраща ріка України. Хоч і витікає поза межами української території, на Смоленщині, біля Кільцева, він для України тим, чим були Тигрис і Еуфрат для старого Вавилону, Ніл для Єгипту, Міссісіпі для Зеднаньних Держав Північної Америки - колискою державності в підставою господарської сили малого краю. Про його співають народні пісні, красі дніпра зложили даниму свої творчості всі великі українські поети, письменники та міларі.

ЗНАКИ МАНДРІВНИКА:

ІДИ ЦИМ ШАХОМ:

КАМІННЯ

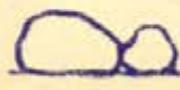
ГЛІКА

ТРАВА

ЗНАК

СЕРНИ ПРАВОС

Дніпро що до величими в після Волги та Дунаю, третьою рікою Європи. Течія його є 2.285 км завдовжки. А площа дніпрового стичища доходить до 510.750 км², тобто обіймає половину всієї української етнографічної території. Пливе з півночі на південь, до Чорного Моря.

Дніпро витікає невеличкою річкою і пливе по болотистій долині.

де-далі приймає багато малих приток, та від гирла річки Вильми стає уже досить широкою /40-бо м./ рікою. Від містечка Орші до Києва Дніпро значно збільшує свої води такими притоками: з правого боку приймає води ріки ДРУТЬ, БЕРЕЗИНА, ПРИЯТЬ, ТЕТЕРІВ та ІРНЕНЬ, а з лівого води СОНІ і ДЕСНИ.

Під Київом середина ширима дніпрового річища має лих 350 метрів. Треба замітити, що від Києва до Катеринослава /дніпропетровського/ дніпро має дуже цікаве русло, а саме: правий беріг дніпра підіймається понад рівень води 50 до 100 метрів, беріг порізаний багатьма ярами й балками і має гірський характер, тоді коли лівий беріг є зовсім низький, плоский та багнистий. Долина ріки в тому місці слагає від 6 до 10 км в ширину, а коло Катеринослава є Черкаси навіть 15 до 18 км. Ширина самого русла є різною, від 300 до 1400 метрів. У цій частині вливаються до Дніпра з правого боку: РОСЬ, ТАСМИН, з лівого - ТРУБІЖ, СУПІЙ, СУДА, НІСЬОМ, ВОРСКА та ОРЕЛЬ.

Націкавішим дніпро являється від м. Катеринослав/дніпропетровське/ до м. Запоріжжя. Тут Дніпро, на просторі 90 км пробивається і проломлюється крізь українську кристалічну суму гу, риючи своє русло в гранітах і гнейсах. Місцями скелі піднімаються понад рівень води й заступають ріці дорогу. Вода в тих місцях бушує, бурхливими потоками пронирається поміж скелями й утворює безліч бистриць та перепадів. Це є ті славні ДНІПРОВІ ПОРОГИ, осіпані в наших піснях. Вид дніпра тут величний і грізний. Це той Дніпро, що про цього наш поет Т.Шевченко пише в одному з своїх найліпших творів: "Реве та стогне дніпро широкий..." А луна його "реву" й "шуму" йде на кілька кілометрів від ріки. Ширина Дніпра тут змінюється від 300 до 900 метрів. В одному місці дходить до 2560 м., а під Кічкасом звужується аж до 175 метрів. Глибина дніпра на порогах мала, слагає 2-4 м., а на порогах в часі маловіддає 40-100 см.

Нижче Кічкасу Дніпро ширшає й ділиться на два рамена, що обливають великий скелестий острів ХОРТИЦЮ, колишній осідок нашої славної Запорізької Січі. Тепер є тут побудована величеська гребля, завдяки якій рівень води над порогами піднісся на 37-7 м. Пороги поховані на дні штучно створеного озера, яким без перешкод можуть перепливати й великі судна. При лівому березі докиши є побудована трикамерна шлюза, яка дає змогу проводити судна зверху вниз і знизу вгору. На правому березі побудовано велику гідроелектростанцію, т.з. Дніпрельстан. У тій частині Дніпра великих приток є не має. Найважніші з них: СЛАМАРА, СУРА, ВОРОНА та ОСОКОРІВКА.

Нижній Дніпро, від порогів аж до лиману, яким вливается в Чорне Море, знов розливається у

ЗНАКИ МАНДРИВНИКА:

- стрімемось тут за ГОДИНУ
- за 2 год.
- за 3 год.

5 → -пять кроків звідси в напрямку

стрилки листи

-ми розімнілись

— я пішов додому

X -НЕБЕЗПЕКА !

— в цім напрямку добра вода

ЛЛ табор

широку течію, від 320 до 1200 м. Долина ріки здебільша болотниста, поросла болотною рослинністю, комишем, очеретом, а де-не-де вербою та лозою. Глибина ріки сягає тут пересічно 9 до 14 м.

Свій біг Дніпро закімчує кількома гирлами, якими вливается в лиман. Наїважніші з гирл - це БІЛОГРУДІВСЬКЕ гирло, БАКАН, ЗБУРІВСЬКЕ та КАСПЕРІВСЬКЕ/Риач/. Гирла ці раз-у-раз замулює ріка. Судна перепливають Касперівським гирлом, поглибленим до 6'5 м.

Оттакий то є наш Дніпро-Словутиця.

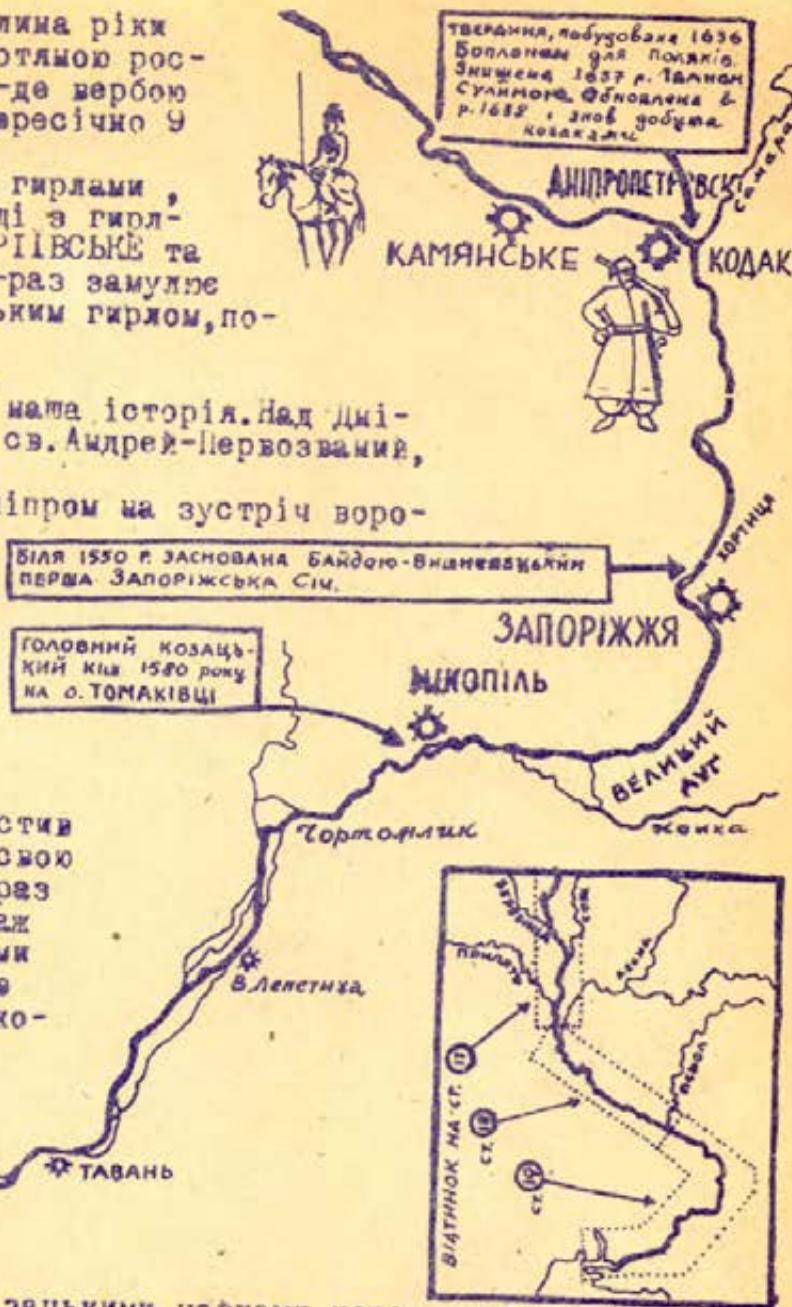
Дніпро, це наша гордість, Дніпро-це наша історія. Над дніпром закопав перший хрест апостол св. Андрей-Первозваний, пророкуючи велич й славу України.

Пізніше українські князі Іздили Дніпром на зустріч ворогів. Про ці часи пише наш поет:

...дужий і старий,
широкий Дніпро, не малий!
Побачив-еси високі скали,
текучі в землю Половчана:
носив-еси на байдаках
на Половчан, на Кобляку
дружину тую Святославлю.

О, мій Словутицю преславний!

У дніпрі св. Володимир у 988 р. охрестив Україну. На дніпрі козаки заложили свою Запорозьку Січ і ма вого водах не раз ма своїх легких чайках спускалися аж до Чорного Моря, а морем аж під брами Царгороду, Трапезунту, Кафи... "братья визволити з турецької неволі". Під ко-

затськими чайками мерая, як каже поет "зареготовався діл наш дужий, аж піна з уса потекла."

Пізніше, в дні дихоліття, Україна "обідрана сиротою понад дніпром плаче..." А коли помер великий поет і пророк України, то його поховали в КАНЕВІ над Дніпром, щоб "і Дніпро, і кручі було видно, - було чути, як реве ревучий!"

Над дніпром у Києві проголошено самостійність України. Тоді теж багато крові батьків і братів наших потекло дніпром у синє море. А тепер, коли ми мусіли покинути наші рідні землі, наших братів і ту нашу славу ріку Дніпро, можемо лише за поетом сказати: "Так тал Україна, і Дніпро круте береги, і ти друже- брате, Не даста мені Бога о смерті благати!"

Однака віримо, що скоро прийде час коли

настане суд, заговорить
І Дніпро і гори,
І потече стеріками
кров у синє море
Дітей наших...

А. К-р.

/Кеоляк-половецький хан/ князь/
/Словута - це стара назва Дніпра

КНЯЖІ ВОГ

Українське військо княжих часів в XI та XII столітті складалося з двох головних родів збройої: із тяжко-збройного лицарства - ДРУЖИНИ та народного ополчення - ВОІВ.

Дружина була зорганізована на зразок варязьких військових відділів. В них могли служити тільки бояри, наївізначніша й найвпливовіща верства громадянства в державі. На головнішим обов'язком дружинників була вірність князеві. На кожний заклик князя мусів боярин негайно зватися та бути готовим до походу.

Дружина ділилася на старшу й молодшу.

СТАРША ДРУЖИНА - "ЛУЧЧА" набиралася із членів найбільш впливових боярських родів. Старші дружинники були найближчими княжими дорадчими та занимали наявні державні уряди.

МОЛОДША ДРУЖИНА - "ОТРОКИ" або "ДІТСЬКІ", це була боярська молодь, що в дружині, при князеві

стремець й боярах готувалася до військової служби. До молодшої дружини належали також бідніші бояри.

Другою формою давнього українського війська

ОРУЖНИК

Сдиний, масиріз світський твір староукраїнського письменства, а рівночасно й найкращий твір, що дала нама поезія до часів Шевченка - це величава поема про похід князя Ігоря на Пловців. Це той нещасливий похід Ігоря Святославича, князя новгородського з Всеволодом, князем трубчевським, Володимиром путівельським і Святославом рильським на Половців у 1185р.

Починається "Слово о полку Ігоря" з надхненого за співу: "Чи не кращеб нам браття, старовинним ладом почати повість про повен трудів похід Ігоря Святославича? А почати цю пісню за діями того часу, а не за вигадками Бояна. Во Боян віщий, бувало, як хотів кому пісню скласти, то біг вивіркою по дереву, сірим вовком по землі, сизим вірлом попід хмари. А коли згадував незгоди минулих часів, тоді пускав десять соколів на стадо лебедине. А що тільки сокол торкнувся котрогось із лебедів, то він починав співати пісню, то про старого Ірослава, то про сміливого Мстислава, то про гарного Романа Мстиславовича. Алеж бо, браття, Боян не десять соколів на стадо лебедине пускає, але своїх віщих десять пальців на живі струни покладає, щоб вони славу князям Гомоніли."

Нешасний похід попереджає зловіщий знак - сонячна затмина. "Тоді глянув Ігор на ясне сонце й побачив, що від нього все військо пітьмою покрите. І сказав Ігор до дружини: "дружино-браття! Краще нам порубаними бути, аніж у неволю попасті. Сядьмо ж, браття, на наші скорі коні і погляньмо поза синій Дін! "Хочу з вами надламати спис края поля половецького, і або головою наложить, або води з дону шоломом напитися."

Тому ніщо не злякає і не заверне з походу Ігоря, "що скріпив розум силою і нагострив завзяттям свого серця, духом лицарським проїнявся і навів своє військо на землю половецьку, за землю українську."

"Трублять труби в Новгороді, мають прaporи в Чутівлі Ігор йде - дожидає свого брата любого Всеволода. І промовив до нього Вуйтур-Всеволод: "Один ти мені брат, один ти мені світ ясний, обидва ми Святославичі. Сідлах брате своїх бистрих коней, бо мої вже готові. Мої куряні вояки сміливі - під трубами повинені, під шоломами колихані, кільцем списа годовані. Всі шляхи їм відомі, всі яруги знаю, луки у них натягнені. Саміх вони скачуть мов вовки сіроманці в полі, досягають собі чести, а князеві слави!"

"Тоді князь Ігор ступив в золоте стремено і пустив

ШОЛІУ ГОРЯ

Ідеалем англо-американських пластунів є Король АРТУР зі своїми лицарями "Круглого Стола". Для нас таким ідеалом є лицарі українських КНЯЖИХ ДРУЖИН. Про них співає "СЛОВО О ПОЛКУ ІГОРЯ"

ся по чистому полі.

Сонце тьмою дорогу йому закрило, ніч застогнала лиховісно й пташок розбудила. Свист звіра збив їх у стада. Див заверещав над деревом. А половці непроходимими шляхами тікають до Дону великого. Скреплять вози опівночі, мов сполохане стадо лебедів клекоче: Ігор на Дін військо веде! І все його нещастя накормить лісову птицю. Вовки завивають по яругах, орли клекотом на кости звірів силикають, лисиці на червоні щити брешуть. Ох, українська земле! Вже за горою ти станула."

Довго ніч меркне. Зоря сяйвом засяяла, мряка поля покинула, притих щебет соловіїв, гамір галок проснувся. Руничі перегородили широкі поля червоними щитами."

Перша зустріч з ворогом принесла українським військам перемогу: "Вранці-рано, в пятницю, потоптали вони полки невірних половців і, мов стріли, розбрівши по полі, погнали гарних дівчат половецьких в полон, а з ними набрали золота й тканин шовкових і дорогих оксамитів. Новизнами, опанчами й комухами половецькими мости мостили та болота й дряговиння закривали. Червоний стяг, біла корогва, червоний бунчук і срібне ратище дісталися хороброму Святославичу."

"Дрімає в полі хоробре гніздо Олегове-задалеко заle-тіло... Та не на наругу воно зродилося, ні соколові, ні кречетові, ні тобі, вороне чорни, половчанине невірний."

А другої днини "вельми рано, кріваві зорі світ за-повідають. Чорні хмари з моря йдуть, чотирі сонця собою закрити хочуть, а в них громілья-бліскажуть блакитні блискавиці. Бути громовиці великий. І тиме дощ стрілами від Дону великого. Тут списи надламаються, тут шаблі на шоломах половецьких притупляються, наріці на Каллі, біля дону великого. Ох, українська земле! Вже за горою ти станула."

Почався бій: "Вітри, стрибожі внуки, віють від моря стрілами на хоробрі полки Ігореві. Земля стугонить, ріки жаламутяться, курявою поля закурилися, прaporи лопочуть. Половці йдуть від Дону і від моря, і з усіх боків обступили українські війська довкола. Бісові діти криком поля розбудили, а хоробрі русичі червоними щитами поля перегородили.

Тут поет находить потрібним оспівати хоробрість Буцтура-Всеволада, мовляв: "Куди він тільки поскочить, виолискуючи своїм золотим шоломом скрізь котяться невірні голови й шоломи половецькі. Та даремне героство Всеволода." Від ранку до вечора, а з вечора до світанку летять стріли розпалені, давоняють шаблі об шоломами, тріщать списи булатні в незнаному полі. Чорна ріля копитами єбита, кістками засіяна, кровю полита, а туга зійшла на українські землі."

"Що це шумить, що це дзвинить в ранці рано, на зорі? це Ігор полки завертав, жаль йому брата любого-Всеволода. Билися день, билися другий, а третього зполудня, по-

КНЯЖІ ВОІ-2

ка було НАРОДНЕ ОПОЛЧЕННЯ, що мало стару слов'янську назву - ВОІВ.

Ополчення скликувало

князь, воєвода, кали на Україну нападав ворог. Народне ополчення формувалося звичайно з окремих територіальних мабірних округ. Така округа називалася ТИСЛЯЧА із ТИСЛЯЦЬКИМ на чолі Тисліцького для воїв призначував князь із старшої дружини: никчиими старшинами - СОТСЬКИМИ у волах були члени молодшої дружини. СТАРОСТА був провідником ополченців

одного села. Від ділів воїв дістали звичайно назу від своїх мобілізаційних округ-Киями, Переяславці, Берестяни, Турівці, Галичани, Тинани і мі.

Відповідно до озброєння військо ділилось на оружників та стрільців.

ОРУЖНИКИ-це було військо озброєне тяжкою зброєю-оружжям. Зброя складалася з броні, шолома, щита, меча та копія: СТРИЛЬЦІ-же ма-

СТРІЛЕЦЬ

Берестяни, Турівці, Галичани, Тинани і мі.

Відповідно до озброєння військо ділилось на оружників та стрільців.

ОРУЖНИКИ-це було військо озброєне тяжкою зброєю-оружжям. Зброя складалася з броні, шолома, щита, меча та копія: СТРИЛЬЦІ-же ма-

РУЧКА ВАРГАЗЬКОГО МЕЧА

КНЯЖКІ ІІІІІ-3

шолом

тому що вони були озброєні тільки луками. До кінця ХІІІ ст. княже військо було тільки піше. Аж на початку ХІІІ ст. тільки збройні оружники виступають на конях а піхота зайняла другорядне місце. В піхоті - пішіх служили тільки люди незаможні. до нового значення дійшла піхота знову в ХІІІ ст головно в галицько-володимирській державі, де була під особливою опікою князя.

Кіннота-конники або **снузники**, була так само як і піхота, тільки або легка. Це залежало від озброєння та обсягу завдання. Звичайно в тій кінноті служили оружники, а в легкій стрільці.

Наївищу владу над військом у віані і в часі миру мав князь. Коли князів у державі було більше, то головним воєдем

ДРУЖИННИК

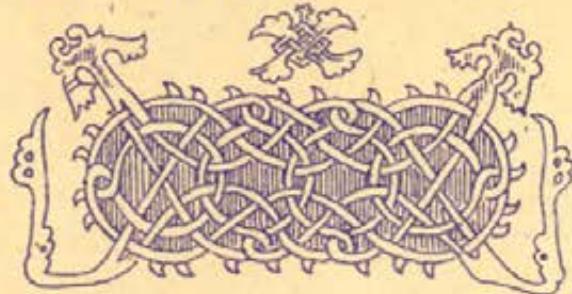
били озброєні тільки луками. До кінця ХІІІ ст. княже військо було тільки піше. Аж на початку ХІІІ ст. тільки збройні оружники виступають на конях а піхота зайняла другорядне місце. В піхоті - пішіх служили тільки люди незаможні. до нового значення дійшла піхота знову в ХІІІ ст головно в галицько-володимирській державі, де була під особливою опікою князя.

никли стяги Ігореві. Тут розійшлися брати на березі Каніли, кривавого вина не дістало: тут бенькет кінчили хоробрі русичі: сватів попоїли а самі полягли за землю, за українську."

"І заплакали жінки українські: Вже нам любих наших мужів ні мислю змислити, ні думкою здумати, ні очима оглядіти. Смуток розлився по українській землі. "Даремно кличе старий Святослав князів, щоб вони пішли і відомстили "рани Ігореві" та стерли сором з української землі. Даремне звертається до галицького Ярослава Осьмомисла: "Галицький Осьмомисле Ярославе! Високо ти сидиш на своєму золотокованому престолі. Підпер ти угорські гори своїми залізними полками, заступин шлях королеві, дунаєві затворив ворота, суди судячи по дунаю. Грізний ти для всіх земель: відчиняєш київські ворота, із батьківського золотокованого стола стріляєш салтанів у далеких землях! Стріляй же тепер Кончака/половецького хана/, иощія поганого, за рани Ігоря, сміливого Святославича".

Даремне. Невдача Ігоря отворила половцям дорогу на Україну, а незгода між українськими князями проторювала ворогові шляхи до перемоги.

Невідомий, великий поет, автор "Слова", оспівуючи лицарськість і героїство Ігоревих дружинників, постійно палко закликає, щоб вдалася "земля руська" щоб не кували коромоли князі, щоб не доводили її до ганьби. Коли читати цю поему, то здається, що писав її не 700 років тому незнаний співак, а що вона написана недавно.

був князь-батько, або найстарший у роді. Начальники поодиноких військових частин звалися - **ВОЗВОДАМИ**. Ціла армія ділилася на **ПОЛКИ**. Спочатку слово "полк" означувало військо взагалі а пізніше пол **ОРУЖНИКІВ**. Вони були відділами війська взагалі, однак не мали постійного числа вояків. Звичайно в полках бувало по 100-200 людей. Військові відділля називали також - **СТНІАМИ**.

Військовими відзнаками були прапори, труби та бубни. Прапор - **СТИГ**, беріг хорунжий **СТИГОВИК**. На початку битви прапор підношуваво над військом має знак, що починається битва, це звалося **РОЗВОДОЧИТИ СТИГ**. За прапор доходило до дуже завзятої боротьби, що рішала про вислід бою.

Воєнний човен княжих часів.

ПЛАСТОВА ХУСТКА в практиці

У пластуні все доцільне. Кожна річ на пластунові и при пластунові в першу чергу призначена для того, щоб улекшити йому взятій на сеїве ОБОВЯЗОК СЛУЖБИ. Так і пластова хустка, помимо того, що творить естетичне доповнення до вигідного однострою, передовсім має служити в наглих випадках першої помочі, коли пластун вірний третій точці пластового Запону "стає до помочі тим, що помочі потрібують". В наступному наводимо найважливіші способи примінення пластової хустки при першій помочі.

1. Перевязка голови.

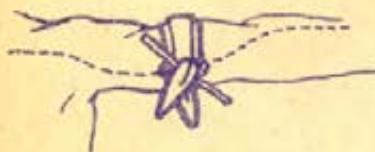
2. Перевязка горла.

3. Перевязка раменя.
Коли не вистарчєє
одної хустки, звязати
две докупи.

АМБУДАНЦІЙ-
НИЙ ВУЗОМ
ВИКЛЮЧМО
Вживаній при
перевязках
пласт. хусток.

4. Спинення кровотечі
з артерії /т.зв.
турикет/.

5. Перевязка руки /4 стадії по-
ступовання/.

2

6. Перевязка

7. Перевязка стегна.

ноги /2 способи/

РІЗДВЯНА

ГОСТЯ

Нова гостя, зелена Ялинка, завітала до нас у ці дні.

Вона принесла з собою до нашої хати цілючі пахощі живиці, що наповнюють наші груди і відсвіжують втомлену думку.

Коли у Святій вечір уся наша родина збереться біля столу і за старим українським звичаєм буде згадувати тих членів родини, які неприсутні, які десь далеко або відійшли вже назавжди, самітно стоятиме Ялинка і теж, мабуть, згадуватиме свій рідний ліс і своїх олізьких.

Вона має кого згадати.

Насамперед згадає вона старого-престарого дідуся, що має ім'я ТИС. Росте він у Карпатах, у метрах, подалі від людського ока.

Небезпечний цей дідуган! Шпильки його дуже отруйливі: від них гинуть тварини, коли їх поїдуть. Отруйне також його насіння, заховане у червону мясисту оболонку. З його гілок у старі часи вояовничі римляни та гали виготовляли собі отруйні списи.

Колись тисів у нашому краї було багато. Вславились вони доброю міцною деревиною і люди почали безоглядно їх нищити. А молоді тисові дерева ростуть дуже повільно. От і не стало у нас тисових лісів.

І нині стоять поодинокі дерева на скелях і кручах, і лише серни прудко нагі часом відвідують їх, ховаючись під густими літами, або могутні орли перепочивають на їхніх вершинах.

Сумно позирають тиси навколо і думу думають. Ім є про що подумати, бо вік їх був такий довгий, довгий... Відомі тиси, що мають до трьох тисяч років життя.

Згадає Ялинка і найближчу сестричку свою, СМЕРЕКУ.

Також струмка, також тягнеться вгору до синього неба. Ці дві сестри-неначе близнята і нині їх, як близнят плутають одну з одною і досі помиляються, кого як звати: де Йлинка а де Смерека.

Ще за давніх часів їх розрізмили і імення їм дали різni. Одну з них назвали "Picea". Вона має гранчасті загострені шпильки і шишкі, що звісають з гілок у долину. Весною ці шишкі одриваються і падають на землю.

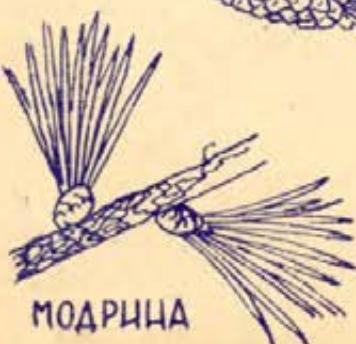
Другу називали "Abies". У неї шпильки плескаті з двома, часто ясими, борозенками зі споду і вищерблени на вершку. Шишкі їхні стримлють угору, іначе свічки на свічнику, і ніколи не відпадають цілими, а розсипаються на окремі лусочки.

До цієї родини ще входять три сосни. Одну з них, СОСНУ ЗВІЧАЙНУ ви бачили скрізь. Це вона творить цілі бори на півночі нашого краю, де розкинулись піскові престори: понад Дніпром, понад Десною то-що. ЇЇ ви бачите на будівлях, на возі, у вигляді дров. Напевно щось із неї білі у вашій хатині також зроблено з цієї сосни. Тому її називають її "звічайною".

Місцями в Карпатах пра-пляється СОСНА КЕДРИНА. Шпильки у неї зібрані по п'ять у одному пучечку і це відрізняє її від Сосни звічайної, яка має по дві з'єднані донупи шпильки. Шишкі у неї великі і зерниста такі добре, бо мають багато смачної олії! Люblять їх люди, люблять їх птахи, зокрема птахи-кедровки.

І третя сосна - СОСНА КАРЛОВАТА або ЖЕРЕН. Вона вкриває схили Карпатів там, позище, під самими верхами, де вже кінчачеться ліс.

Не дивіться, що гілки її такі малі і покручені, що сама вона не підноситься вгору, а плаває по землі і каміннях. Життя її таке тяж-

ШИШКА-ЯЛИНКИ

бас високим. Частіше це кущ, а не дерево. Він дуже поширений по всій Україні, має гарну деревину з присмінним запахом. Живуть ІІ для різних виробів, зокрема мистецьких. Плоди Яловцю у вигляді синіх ягід мають різноманітне застосування: для ліків, для виготовлення лікарів та п. Йк бачимо, не дуже велика подіна. На Україні вона налічує лише сім видів, а у всьому світі - коло 400 видів.

Але родина ця дуже старовинна і дуже відмінна від інших родин у рослинному світі. Така відмінна, що ботаніки називають ІІ не окремою родиною, а імавіть цілою окремою класом: клас "шпилькових".

Властивими для нашіх шпилькових дерев є шпильки, що заступають собою зелені листки інших дерев. Вони живлять рослини з повітря, дихають і випаровують воду, як і зелені листки. Але мають невелику поверхню і міцну шкірку, а тому можуть лишатися на зиму.

Кожна шпилька живе й працює впродовж кількох років /у Ялині до 12 років/, потім старіє і відпадає. Тимчасом безперервно відростають молоді, які заступають місце відпалих. Тому дерева з цієї класи стоять завше зелені.

Винятком є одна лише МОДРИНА, яку штучно розводять на Україні по окремих лісництвах, парках та садах. ІІ коротенькі шпильки, зібрани пе 30-40 у пучечки, відпадають щосини, коли падає листя з дерев.

ЯЛИНКА

ка. І вона, хоч і пла-
зус, але не здається. Мужньо бореться з хо-
лодом, з вітрами, що
викручують її віхи, з
смігом, що засипає її
зі зливами, що зали-
вають її. Важко у та-
ких умовах, але Жереп
росте і не піддається хвилевим настроям
що викликають удари
життя. І буває, що
впухнуть вітри, розві-
ються хмари і засле-
сомце над ним, як сяє
вони і над тими, кому
у теплій долині лег-
ше живеться...

Останній, кого му-
сить згадати Яліма,
це брат ЯЛОВЕЦЬ. Не-
доростком вийшав він
у сім'ї - ніколи не бу-

Будемо пам'ятати і
про другу еособли-
вість шпилькових
дерев. Всі вони, за-
вилтиком тису, ут-
веррють жицю, що
насичує усі частини
рослинами, зокре-
ма деревину, нада-
ючи їм витривалес-
ти.

З дерев, де живи-
ці багато, ІІ мож-
на здобувати і вживати для виготов-
лення різних речовин, потрібних у
щеденньому житті: мила, ліків, томо...

Тис, Смерека, Сосни та Яловець - всі
лишились у ріднему лісі, де вони ма-
родилися і зросли. Гордо тримають
вони свої зелені корони серед без-
листих дерев і смігових просторів.

Одній лише Ялімці випало на долю
офірувати своє життя, щоб давати ра-
дість іншим.

Хай же стойте вона, наша дорога
гостя, пічно убрана і увінчана на
горі срібною зіркою і хай в остан-
ні дні і години свого життя бачить
навколо себе лише веселі обличчя!

Д. З.

ПЕТЛЯ ДРАКОНА або

МОРЯЦЬКИЙ ВУЗЕЛ.
На скелі краї озе-
ра стояла королів-
на. З дна пlesа по-
бачив ІІ смок-дра-
кон, виринув з озе-
ра, обвинувся довко-
ла королівни й пір-
нув з нею назад на

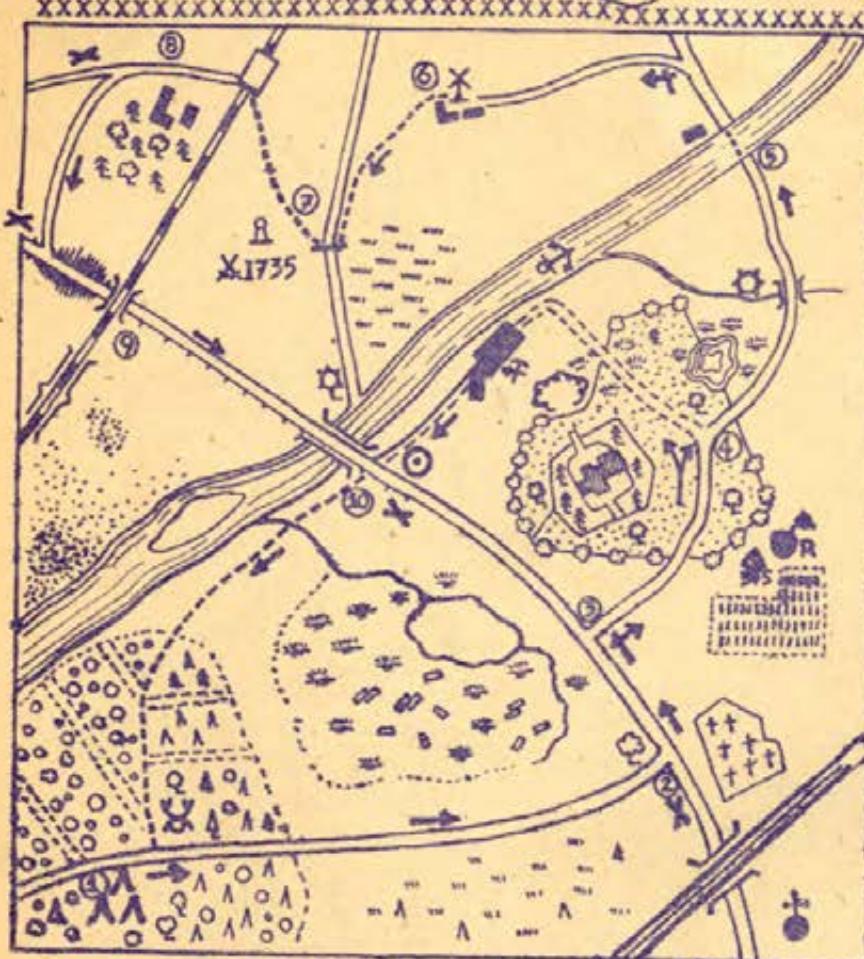
дно озера. Це легенда, яку опові-
дають пластиуни, щоб лекін за-
пам'ятати, як вяжеться моряць-
кий вузол, що ним переваж-
но користуються моряки.
Зроби петлю й входи ІІ
між великим і четвертим
палець лівої руки. Правою
просели кінець /В/ мотузу
крізь петлю, обведи дов-
кою фіксавоного кінця
"A". Й просели назад
крізь петлю, як це по-
казано на долученні
рисунку. Цей петлі вживас-

мо, коли треба мотузу при-
кріпити одним кінцім до
стовпа, пальці чи сучки.

Сторінка Розваги

БІСТРО

ХТО ЦЕЙ ЛИЦАР?

Що ви про нього знаєте?

/30 хрест./

Описіть подрібно, що бачив пластовий гурток під час прогульни, що ІІ мершрут тут зазначено. /35 хр./

РОЗВЯЗКИ ЗАВДАНЬ З Ч. I. - І-"ЗАПЛУТАНА ІСТОРІЯ"-І. Михаїло Старицький/драматург/, 2-Данило Романович/галицько-волинський князь

а від р. I253 король, володів з перервами від I205 до I246 р./або Наталія Романович/поетка й письм./, 3-Володимир Антонович/історик і археолог/, 4-Юрій Нарбут/найбільш. укр. графік/, 5-Маркіян Шашкевич/поет/, 6-Григорій Полетика/політичний діяч, здогадний автор "Історії Русов"/, 7-Микола Садовський/один корифеїв укр. театру/, 8-Аліпій Печерський/патріарх укр. маластива, † III4р/ або Антоній Печерський/основоположник чернецтва на Укр./, 9-Дмитро Вітовський/полководець новіших часів/, 10-Навло Ковчу/малляр-графік/, 11-Борис Грімченко/письменник, автор великого словника укр. мови/, 12-Роман Мстиславич/галицько-волинський князь, 1188-1205, з перервою/, 13-Петро Могила/кніїв. митрополит, основоположник Академії/, 14-Шиліп Орлик/гетьман емігрант, по Мазепі/ або Григор Орлик/син Шиліпа, французький маршал/, 15-Дмитро Бортнянський/славний композитор/, 16-Іван Сірко/коповий, вславився походами на море/, 17-Марія Заньковецька/драматична артистка/, 18-Микола Лисенко/композитор/, 19-Ірослав Осьмомисл/галицький князь/, 20-Константин Острожський/князь волинський і меценат/, 21-Мелхіседек Значко-Чворський/ігумен мотронинського монастиря, організатор моліївщини/, 22-Олекса Новаківський/малляр/, 23-Максим Кризовіс/коз. полковник/, 24-Іван Вишеньський/духовний діяч, письменник, асистент/, 25-О暝рія Федькович/поет Буковини/, 26-Святослав Завойовник/князь кіївський, великий полководець/, 27-Микола Костомарів/історик/, 28-Наталія Кобриинська/письменниця, піонерка укр. дімочого руху в Галичині/, 29-Іван Богун/славний полковник Хмельницького/, 30-Григорій Сковорода/філософ/ 18ст/ /далі на стор. 28./

ЗОРЯНЕ НЕБО

Полярна Зірка

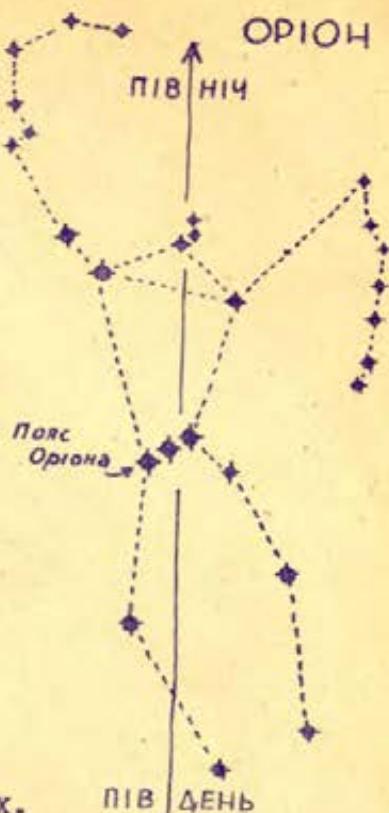
Малий Вез

Великий Вез

Віз

В ПОПЕРЕДНІМ ЧИСЛІ "ПЛАСТУНА" ЧИТАЧ ПОЗНАЙОМІВСЯ З ВІЗНАЧНИМИ СУЗІР'ЯМИ НАШОГО ЗИМОВОГО НЕБА. ТЕПЕР ПРИГЛЯНЄМОСЯ ДО ТРОХ СУЗІРЬ, що ПОМАГАЮТЬ НАМ ОРІЕНТУВАТИСЯ В ЗОРЯНУ НІЧ, ОЛІЖЧЕ. ДЛЯ НАС НАЦІКАВІЩЕ СУЗІР'Я МАЛОГО ВОЗУ з. ПОЛЯРНОЮ ЗІРКОЮ, що НАЙБЕЗПЕЧНІШЕ ПОКАЗУЄ НАМ ПІВНІЧ. ЗНАХОДИМО ЙЇ ПРИ ДОПОМОЗІ ВЕЛИКОГО ВОЗА, що СВІТИТЬ НА НЕБІ ЯСNІШЕ ТА СВОЇМ УКЛАДОМ ЗІРОК ШВІДЧЕ КИДАЄТЬСЯ В ОКО.

ДРУГИЙ ОБРАЗОК ПОКАЗУЄ, ЯК НАЙТИ ПІВНІЧ ПРИ ДОПОМОЗІ ІНШОГО ВІРАЗНОГО СУЗІР'Я - ОРІОНУ. У НАС ПРИЙНЯТО ОРІЕНТУВАТИСЯ ГОЛОВНО ПО ПОЛЯРНІЙ ЗІРЦІ, АЛЕ ОРІОН є УНІВЕРСАЛЬНІШИМ ДОРОГОВКАЗОМ, ОБ ВТОРІ ЧАС, ЯК ПОЛЯРНУ ЗІРКУ ВІДНО ЛІШЕ НА ПІВNІЧНІЙ ПІВКУЛІ, ОРІОН ВІДНО ВІДНО НА ОБОХ ПІВКУЛЯХ.

Історичний Календар

СІЧЕНЬ

2. 1649- ТРІУФАЛЬНИЙ ВІЗД БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО до КИСВА після перемоги над Польщею. Ціле місто вітало його святочно, на стрічу йому виїхав митрополит Кесів з єрусалимським патріархом Паїсієм, київська академія приймала Хмельницького промовами й віртами, в яких славлено його як Моїсея, що освободив український народ з неволі. По дорозі усюди Хмельницький стрічався з радістю і любовю народу і в розмовах з найвізначнішими представниками української інтелігенції утверджився в думці, що повстання увело український народ на нову дорогу: що справа козацького реестру чи автономії дрібна і другорядна в порівнянні до змагань, які проявляє цілий народ, - що одинокий шлях, яким треба іти, це під час власної Державності.
22. 1919- АКТ ЗЕДНАННЯ виголосено на Софійській площі в Києві. В універсалі з цього приводу читаємо: "Від нині зливаються в одно вікамивідділі ні одна від другої частини України-Галичина, Буковина, Закарпаття і Придніпровська Україна в одну Велику Україну. Сповнилися відвічні мрії, для яких жили і за які вмірали найліпші сини України. Від нині є тільки одна независима Українська Народна Республіка. Від нині український народ, увільнений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу обєднати всі зусилля своїх синів для створення нероздільної, независимої Української Держави, на добро й щастя Українського народу."
24. 1918- ІУ УНІВЕРСАЛ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ проголосував: "Український Народ! Твоєю силою, волею, словом утворилася на українській землі свободна Українська Народна Республіка. Здійснилася давня мрія Твоїх батьків, борців за волю й праве робучого люду!" - "Від нині Українська Народна Республіка стає самостійною, від нікого незалежною, вільною, суверенною державою Українського Народу."
28. 1918- КРУТИ.

Видав Українське Пластове Видавництво в Аугсбурзі. - Редактує Колегія.
Аппеса Редакції: „PLASTUN-SCOUT“ SOMME KAISERNE
Printed with the permission of UNRRA.

AUGSBURG
W. NEMYLIWSKYJ, Representative
184 Spadina Avenue
D.C.B. 55

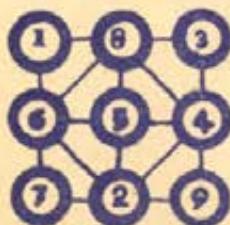

xx

/докінчення з ст.26/

31-Ізидор Воробкевич/ поет і композитор на Вуковині/, 32-Андрій Шептицький/галицький Митрополит, меценат, великий прихильник Пласти/, 33-Федір Черник /сотник Січових Стрільців/, 34-Понько Куліш/поет і письменник/, 35-Остап Вересай/ "останній бандурист"/, 36-Володимир Мономах/ київський князь, 1113-1125/, 37-Олександр Архипенко/різьбар, вславився в Америці/, 38-Микола Гоголь/укр. письменник що писав рос. мовою й на цім тлі збожеволів/, 39-Яків Кухаренко/кубанський староста і письменник/, 40-Вогдан Лепкий/поет і письменник/, 41-Дмитро Вайдя-Виннєвецький/ осмомоположник Запорозької Січі/.

2. МАГІЧНІ ЧОТИРОКУТНИКИ.

3.-СЛІДИ РОЗНОВІДАЮТЬ : "Лісом, через галівину, весело стрибав зайчик. Але побачив його хитрий лис, довго слідкував за ним, наздогнав, загриз і поволік до своєї нори. Вивірочка хотіла перебігти на другий бік галівини, але почула лиса й скоро вернулась назад. Голодна ворона відчула запах своєї крові, злетіла з дерева і поскакала в напрямку до місця, де зайця задушив лис, але злякалася серпом, що перебігла через галівину, і змов відлетіла."

З надісланих розвязок найліпшим виявився гурток "Журавель", кур. ім. Лесі Українки, Карлсфельдський Кім /ІІО із ІІІ можливих хрестиків/.